

ABONNEMENT

Pays étrangers

Pour un an: 2 Dolars

Edition spéciale: 3 Dolars.

ADRESSE

"İdjtihad,, Constantinople

Téléph: St. 865

xxvième ANNÉE

1 Avril 1931

İCTİHAD

Türkçe ve Fransızca

İLMİ, EDEBİ, İKTİSADİ

No: 318

ABONEMAN:

Seneliği [24Nusha] Türki-
ye için 2 1/2, Âlâ kâğıd-
lısı 5 Liradır

İDAREHANESİ

Cıgaloğlunda İctihad Evi

Tarihi Te'sisi:

1904 — Genève.

Yirmi altıncı sene

1 Nisan 1931

‘AMEEÎ RUHİYYAT

II

SİYASİ MÜ'ESSESELER

Milletlerin hayatı üzerine siyasi, te'sisatın değiştirilmesinin pek za'if te'sirleri olduğunu isbat etmek için, şübhesiz, daha pek çok inkılablar lâzım olacaktır.

Lâ'aletta'yin bir mevcudun halini, mütekaddim haller tekvin ettiğinden her batın husule getirebileceği tahviller pek cüz'îdir. Bir kavmin hali dahi mütekaddim hallerine tâbî olduğundan siyasi fırkaların te'emül ettikleri kat'î tebeddüller hiç bir zaman kabili tahakkuk değildir.

Bir kavmin zihni tar ü pudu fikirlerden, i'tikadlardan ve hattâ ekseriya 'akli kıymeti sıfır olmakla beraber bu kavmin mevcudiyeti için elzem efkârı batıladan müteşekkildir.

Bir kavmin te'sisatını değiştirmek için, her şeyden evvel ruhunun istinadgâhlarını teşkil eden hissiyyat ve emellerini değiştirmek icab eder. Böyle ta'dilâtın imkânsızlığı «Radicalisme» nazariyecilerinin, müstemlekat yerlilerine te'sisatımızı hiç bir zaman kabul ettirmeye niçin muvaffak olmadıklarını izah eder.

«Syndicaliste» ve «Socialiste» fırkaları zimamdarları tarafından istenilen «Prolétariat» [ecirler] diktatörlüğü, hüküm ve nüfuz mevkiinde bulunmanın calib olduğu bütün istifadelere bu zimamdarların malikiyyet arzularından başka bir ma'na ifade etmez.

'İlmde, ma veka'ların «Autorité» si çok

zamandan beri şahısların «Autorité» si yerine geçti. Politikada şahsî «Autorité» da'ima elzem kalmaktadır.

Bir kavmin vahdeti sun'î olarak bir re'isin kuvvetile vücude getirilebilir; fakat o zaman bütün bu vahdet bu re'isin nüfuzuna mu'allak olur ve bu re'isten sonra yaşamaz; yegâne paydar vahdet... te'sisat, menafi' ve i'tikadat ortaklığının, bunlardaki iştirakın ruhlarda te'min ettiği vahdetdir.

Diğer bütün fırkalara hâkim olmak iddi'asında bulunan bir siyasi fırka, nihayet mahvini intac eden aksül'ameller doğurur. Zadeğânın ve rühbanın mütezayid imtiyazları Fransız İhtilali ni intac etti. Almanyanın hegemonie müdde'iyatı, içinde batması labüd olan cihan harbini da'vet etti

Mümkün olan te'sisatı siyasiye nokta'î nazarından kavmler mütekarrir ve gayri mütekarrir ve şekilsiz kısımlarına tefrik elunabilir.

Rusya, müşterek menfaatlardan, 'an'anatdan, ince bir medeniyet zarfının örtüğü harsden mahrum, ibtida'î kavmlerin şekilsiz bir kitlesi olduğundan burada ancak autocratie ya'ni mutlak müstebid bir idare vahdet te'sis edebilir. [1]

Sâfil kavmlerde bir hükümet ancak, «Abolutive» ya'ni hakimi mutlak yahud «théocratie» ya'ni ruhanî ve Allah namına hâkim olmakla paydar ola bilir.

Bu vahdet de zorakî ve muvakkat olur.

[Mütercim]

Asya kavimleri ancak müstebidane te'sisata mütehammil olduklarından, Rus Communismi aradan çok geçmeden eski Rus çarlarının idarelerinin 'aynı olan- bir usulî idare ittihaz etmeye mecbur oldular.

Politikada, mihanikte olduğu gibi her 'amel müsavi ve muhalif 'aksül'amel tevliid ettiğinden büyüyen her istibdad, bu istibdadın tahribkâr bir 'aksül'amelini vücude getirir.

III

« DÉMOCRATE » Şİ'AR FİKİRLERİN BA'ZI NETİCELERİ

Bir démocratie, nazariyyeten şöyle ta'rif olunur: halk elile idare olunan hükûmet. Hakikati halde hiç bir « démocratie » güzide bir zatın müdirliği olmaksızın paydar olmaz. İngilterenin ki gibi bir « démocratie » hükûmetinin uzun müddet paydar olması nihayet bir servet ve zekâ « aristocratie » si olmuş bulunduğundandır.

Bir « démocratie » nin zaferi, bu zaferin vaki' olduğu memleketin, ekseriya, son demlerinin geldiğine işaret olur. Democrat - şî'ar te'sir altında kadim yunan, esaret içine batdı. Roma, inhitata düşdü. Kuruni Vustanın İtalyan cumhuriyetleri ve zamanımızın Rusyası « anarchie » ye ve dictatorluğa yuvarlandı.

Platon.. beşerî zekânın bütün terekkillerinin zekâ « aristocratie » si sayesinde hasıl olduğunu iddi'a ediyordu. Bu fikrin 'aksine olarak bolşevik « dictatör » ler insanları dört sınıfa taksim etdiler; Bu sınıfların, bu dört tabakanın en yukârısında el ile çalışan 'amele ve en aşağısında münevverler bulunuyordu. Tam bir harabiyet, bu tasnifin 'avakibini gösterdi.

Rus tecrübesi kat'î bir suretde isbat edecektir ki ne kadar 'adi farz olunursa olunsun bourgeois [1] bir hükûmet ne kadar mükemmel olursa olsun « prolétariat » [2] hükûmetinden son derece daha istibdadkâr, son derece aaha az cebbardır.

Beynel milel kinleri azaltmak şöyle dursun « démocratie » lerin terakkisi bu kinleri, her gün, daha şedid kılmaktadır.

Parlemento usulü hükûmetin en ziyade mütekerriir hatalarından biri de düşürülen nazırları, haleflerine, seleflerinin siyasetinde hiç bir şey değiştirmeye, iradelere hâkim ahvalin artık müsa'id olmadığı bir ande düşürmekdedir.

Kadim zamanların küçük orduları yerine bir memleketin eli silâh tutanlarının kâffesinin mecburî hidmeti 'askeriyyesi usulünü ikame etmek, démocratie nokta'i nazarından, şübhesiz pek a'lâdır. « Pratique » de bu prinsip hakiki imha muharebeleri tevliid ve bu prinsipin halıkı olan « démocratie » lerin tahribini intae eder.

Tabi'atın terakkiyyatı gibi medeniyetlerin terakkiyyatı dahi ancak mütevali 'ademi tesaviler, « inégalisotion » larla fi'le çıktığı halde karnı hazır, müsavat isteyen bir takım insanları bir arada yaşatmak mecburiyyetinde bulunuyor.

[1] Memleketin orta sınıfları, mu'teberanı tarafından idare olunan hükûmet.

[2] Ecirler, 'amele, 'avami halk tarafından teşkil ve idare olunan hükûmet

A. D.

Mes'ul Müdür: Dr. Abdül Hüsnü (Orhaniye Matbaası)